

KONTRAKTOR

PETER KIJABA

„NETVRDÍM, ŽE HODNOTY
ODSUNŮ EXISTENČNÉ PROBLÉMY,
ALE OCHUTIA ZMYSEL
NÁŠHO BYTIA.“

TATRAN

KONTRAKTOR

PETER KIJABA

TATRAN

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2016 ako 5070. publikácia
a 125. zväzok edície Slovenská tvorba.

Prvé vydanie

Prebal a väzbu navrhol Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Lucia Žáryová

Jazyková redaktorka Eva Melichárková

Korektorka Eva Mládeková

Technický redaktor Jaroslav Zdražil

Sadzba RS servis, Bratislava

Vytlačili Těšínské papírny, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

Copyright © Peter Kijaba 2016

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2016

ISBN 978-80-222-0759-1

KNIHA JE VENOVANÁ VŠETKÝM, PRE KTORÝCH HODNOTY
NIE SÚ STRATENÝM SLOVOM V HISTÓRII,
ALE SÚ OCHOTNÍ ZA NE BOJOVAŤ.
KTORÍ VERIA, ŽE PRAVDA, VERNOSŤ, ČESŤ, LÁSKA
ČI ODVAHA SÚ ZÁKLADOM VÝCHOVY
I DÔLEŽITÝMI ZÁSADAMI V NAŠOM ŽIVOTE.

Podakovanie patrí tým najdrahším okolo mňa. Mojim rodičom,
súrodencom a rodine za ich výchovu, trpezlivosť a chápanosť.
Mojej milej Lucke za jej silu a lásku, ktorú mi denne dokazuje.
A tiež priateľom, ktorí sú pre mňa ochranným múrom
proti všetkému zlému.

*Netreba čakať, kým búrka prejde,
treba sa naučiť tancovať v daždi.*

VIVIEN GREENE

PROLÓG

V dlaniach cíti mravčenie – účinok tečúceho prúdu ľadovej „Vody. Ponorí do nej tvár, vníma osvieženie prechádzajúce cez pokožku. Ovlaží sa ešte raz, zaprie sa rukami do umývadla, potom sa vzpriami. Zarastený výjav civejúci do zrkadla, po ktorom stekajú kvapky vody a kropia zem pod ním. Čo sa zmenilo? Prostá otázka, dva významy. Niekoľko vrások a malá jazva navyše, zopár sivých vlasov. Nič, čo by stálo za reč. Možno len príliš veľa tetovania. To prekliate tetovanie! Ako ľahko pomáha zatriediť, zaškatulkovať, odsúdiť. Štúdie typizujúce povahu ľudskej bytosti podľa viditeľných znakov – mrhanie časom! Jednoducho hodnotíme iba zovňajšok. To je to prvé, čo si všimneme. Predsudky vznikajúce pre oblečenie, účes, pre okruh známych – veď vrana k vrane sadá. Čo je však vo vnútri? Aký bol, aký je teraz a aký bude? Pohľad mu klesá späť do umývadla.“

Že sa človek nemení? Počul som tisíckrát. Každá skúsenosť obmieňa jeho povahu. Aj najväčší cynik vám môže jedného dňa zachrániť život, alebo bude sám zúfalo potrebovať pomoc. Zažil som to na vlastnej koži. Som presvedčený, že nič nie je definitívne a každý je schopný nájsť hodnoty. Práve tie sa vytrácajú z našich životov. Myslím opäť pravdu, vernosť, česť... Stáročia ich ľudstvo stavalo nad zákon, dnes znamenajú menej ako ligotavé hodinky.

Netvrším, že hodnoty odsunú existenčné problémy, ale ochutia zmysel nášho bytia. Nejdem moralizovať, každý z nás je iný. V tých rozdieloch charakteru, v rozmanitosti osobnosti je predsa krása. Neexistuje iba „klaďas“ a iba „záporák“ – príklady z lacných seriálov. Neodpustím si však poznamenať, že klesáme k pasivite a ľahostajnosti ku každodenným útokom na spravodlivosť, na dôstojnosť našich životov a na budúcnosť ďalších generácií.

Raz som napísal, že nechcem zažiť, aby mi správa o smrti blízkeho prišla do rúk na zdrape papiera, vo vzdialenej krajine ďaleko od domova. Niekam, kde by som bol iba večný cudzinec. Že preto nikdy zo Slovenska neodídem. Risk je veľa ráz veľký, máme strach, napriek tomu sa odvážime. Využil som malú, chvíľkovú túžbu vykročiť do neznáma, za dverami ktorého by som možno našiel svoj nesplnený sen.

Keď vzduch blízko vás prereže strela, zatrasie sa zem alebo zaznie výbuch, vtedy vám pani Smrť dýchne odzadu na krk, až sa na ňom zježia chĺpky. Mrazí to! Premietate si film životných sekvencií, stále však vnímate svoj zrýchlený dych, svoj bubnujúci pulz. Hneď potom si začnete vážiť najmenšie a najjednoduchšie veci okolo vás. Spolu s tým vás prepadne neutíchajúca chuť ísť ďalej, dosiahnuť viac, možno sa raz dotknúť hviezd...

I.

CHLAPCI A CHLAPI

SLOVENSKÁ ARMÁDA

Ako mama stále spomína, mojím snom bolo stať sa biskupom. Prečo som v štyroch rokoch chcel byť biskupom, už teraz ani sám neviem, ani rodičia, ale sen sa rozplynul, nahradil ho iný, keď som objavil figúrky vojakov. Skutočne odlišné vízie budúcnosti.

Výsadbár sa napriahol a udel otvorenou dlaňou hlavičku klinca, trčiaceho skoro celou svojou dĺžkou z kladu dreva. Udel zas a znova, kým kliniec úplne nezmizol. Ďalší vedľa neho zopakoval pohyb, ale namiesto zatĺkania klinca prerazil pästou tehly postavené jednu na druhej. Na nijaký z výletov som si nespomínal tak ako na prísahu môjho staršieho brata. Ostatní príslušníci výsadbkového úderného práporu predvádzali ukážky boja zblízka, skákania z trenážera a cvičenia so zbraňami. Bol som malý chlapec, stál som pri rodičoch a s otvorenými ústami obdivoval silu a odvahu, disciplínu vojakov. Brat prišiel s nasadeným červeným baretom. Videl som ho ako vzor, ako niečo nedosiahnuteľné. Patrilo k elitnému vojsku, výsadbárov sme vnímali ako hrot meča armády. Hoci sa po bratovej prísaha moje detstvo motalo okolo iných aktivít, táto spomienka vo mne ostala hlboko zakorenená. Myslím, že odvtedy som s budúcnosťou vojaka začal tak nejako počítať.

Muži a padáky

Vzorom mi bol žilinský útvar. Pluk na začiatku nebol plukom, ale 3. špeciálnym odriadom dislokovaným v Žiline, po reorganizácii Československej armády. V roku 1994 priznali špeciálnemu odriadu čestný názov Žilinský pluk Jozefa Gabčíka a približne o rok neskôr, od 1. októbra 1995, bol premenovaný na 5. pluk špeciálneho určenia. Dnes sa dozviete, že prioritami „gabčíkovcov“ sú špeciálny prieskum a pozorovanie, úderné akcie, poskytovanie špecialistov aj protiteroristická činnosť. V bežných periodikách deväťdesiatych rokov neexistovalo veľa informácií o činnosti a úlohách útvaru. To, že výsadkári v Žiline pôsobia, som zistil až niekedy pred braneckou prehliadkou. Ďalšie výsadkové útvary sa nachádzali v Prešove a Bratislave. Vlastne mi bolo jedno, na ktorý z nich sa dostanem.

Základná vojenská služba (ďalej ZVS – *pozn. aut.*) bola od začiatku pre mladých mužov postrachom, koncom slobody, bezstarostného vnímania sveta a začiatkom povinností, keď sa roztáča životný kolobeh a už nič nie je, ako bývalo. V každom prípade odchod z domova a nový zmysel pre povinnosť vplýval na každého inak, ba boli aj takí, ktorí si to na „vojne“ užívali.

Na okresnej vojenskej správe som vyrukoval s tým, že chcem ísť na vojnu hneď, k výsadkárom. Všetci sa čudovali. Každý branec ich dovtedy všemožne presviedčal, ako sa práve on na vojnu nehodí a ako sa jej podľa možností úplne vyhnúť. Vojenské výsadkové útvary si vymedzovali isté kritériá, a to stopercentný zdravotný stav, teda klasifikáciu A, spolu so športovou registráciou. Tak mi to povedali. Na zdravotnej prehliadke lekárka oznámila, že by sa to dalo uhrať na predsun ramien. Až po chvíli mi došlo, že mi chce zabezpečiť úľavu alebo odklad. Tak som sa dal opäť do vysvetľovania môjho úplného dobrovoľníctva a chuti absolvovať vojenskú službu.

Po obojstrannom pochopení sme sa zhodli na skupine A, keďže mi vsutku nič nebolo. Od sedemnástich som trochu boxoval za klub, takže s registráciou som problém nemal. Ostávalo mi len čakať na povolávací rozkaz – a aj to trvalo dostatočne dlho. Rok po maturite mi konečne prišiel. Dátum nástupu a číslo útvaru [REDACTED]. Dnes by som si toto číslo určite „vygooglil“, no vtedy som ostával nesvoj až do nástupu. Podľa čísla som totiž nevedel zistiť, o aký útvar ide. Pred rokmi, keď rukoval môj brat, existovali v tom istom meste dva útvary. Brat vtedy dúfal, že výsadkári to nebudú. A boli. Ja som dúfal opačne.

Na cestu rýchlikom si veľmi nepamätám, cestovali sme traja na rovnaké číslo útvaru a skoro každý, kto šiel z východu vlakom, sa bezhlavo opíjal. Cesta nám ubehla rýchlo, na stanici nás už vystúpila pekná hŕstka, a aj keď „paragáni“ neboli jediným vojskom v meste, všetci sme mali rovnaký smer. Po príchode stáli pri bráne dvaja vojaci. Jeden mal na rukáve trojuholník a ten druhý na tvári tvrdý výraz a na hlave nasadený červený baret. Aj maskáče sa líšili. Výsadkárske boli o čosi voľnejšie, vďaka častému praniu skôr šedivej farby.

Ako som sa k obom približoval a predtým mnou zadelovali narukovaných na jednu alebo druhú stranu, srdce mi bilo ako zvon. „Vyhodňarských kolegovcov“ vzal pod krídla výsadkář. Červený baret mi pozrel na rozkaz, chytil ma za rameno a posunul za kamarátmi. „Počkajte za bránou, kým vyriešim ostatných.“

Chvíľu to trvalo. Dokončil, čo mal, a kývnutím hlavy nám dal pokyn, aby sme ho nasledovali.

Výcviková rota sa nachádzala na šiestom poschodí, v budove tiež bola rota velenia a izby profesionálnych vojakov. To, že bola výcvikovka na najvyššom poschodí, malo svoj fyzický zmysel, nikto z nás to však vtedy nemohol tušiť. Po sprche ma vybavili teplovodnou súpravou a napchali párkami s poriadne hnusnou chrenomou horčicou. Po vyfasovaní vojenského materiálu a pridelení na izby sme len čakali. Na večernom nástupe som zistil, že nás je

päťdesiat. Prišli sme z rôznych kútov Slovenska a nie každý sa tešil na armádu ako ja. Nie každý mal športovú registráciu, a medzi tými, čo ju mali, bol napríklad aj šachista. Pri vojsku je charakteristické, že všetky vaše predpoklady sa razom rúcajú ako domček z karát a väčšinou k tomu dôjde jediným rozkazom. Najprv nám starší rotný povedal, že nie všetci budú počas vojny skákať s padákom. Že v základnom výcviku sa začína deliť zrna od pliev a len tí najlepší sa dostanú do bojovej roty, zostavenej z dvadsiatich ľudí.

Prvý večer som zaspával dlho, na izbe sme bývali šiesti. Rozmýšľal som. Chlapec zo sídliska. Doma stále navarené dobroty, tu sa jedli rozvarené párky. Vypraté, vyžehlené oblečenie mi nahradili maskáče a komínky dokonca aj keď išlo o pyžamu. Nie obyčajne naskladané tričká, položené na policičke v skrini. Nastrihať kartón na dvakrát dvadsať centimetrov, vložiť ho pri skladaní do oblečenia a zoradiť do stĺpcov. Koniec leňošeni. Nastal čas disciplíny.

Na druhý deň ráno sa najlepším nástrojom na oddelenie pliev stal beh. Aj keď som v Box klube trochu behával, pociťoval som neuveriteľné nedostatky. Hodil som pohľadom naľavo, napravo a radšej sa uistil, že ako pre mňa, tak aj pre väčšinu ostatných sú to skutočné fyzické muky. Sucho v ústach, tvár v ohni, až na zopár výnimiek každý vyzeral rovnako. Dni sa úplne scvrkli a leteli jeden za druhým. Rozcvičky boli čoraz intenzívnejšie a behávalo sa viackrát do týždňa päť alebo desať kilometrov, v športovom oblečení alebo v maskáčoch a kanadách. K tomu ešte preskúšania v zhyboch, kľukoch a v prekážkovej dráhe. Počas dňa sme vstrebávali informácie, ktoré inštruktori dopĺňali požiarnym poplachom alebo semaforom.

Pri poplachu sme vyniesli celú izbu pred ubytovňu, naše posteľe, skrinky a skrine, všetko postavené v tých istých pozíciách ako na šiestom poschodí, akurát mimo budovy. Izba vedľa izby, akoby nás niekto teleportoval. Celú rotu sme vydrhli mazľavým mýdlom, stiahli stierkami a doleštili handrami. Mazľák, ako sa vo-

jenským slangom prezýval substrát, sa namiešaval z vody a mydla dovedy, kým v ňom na podlahe neostala stať zubná kefka. Stiahnuť penu potom trvalo celú večnosť. Niektorí nápadití velitelia namiesto stierok požadovali sťahovanie šnúrkami od topánok. Nemalo to hlbší zmysel, ale trvalo to podstatne dlhšie. V armáde je lepšie skôr konať, ako sa pýtať. Semafor trval kratšie, ale potili sme sa podstatne viac. Prezliekanie športového, bojového výstroja alebo pyžamy v časovom limite vrátane upratania izby a nástupu o šesť poschodí nižšie. Semafor preto, lebo sme menili farbu s každým nástupom. Modrí v športovom, oranžoví v pyžame a farební v maskáčoch.

Každý vojak prechádza relatívne rovnakým prijímacím výcvikom. Výsadbári nie sú výnimkou, okrem času stráveného s poľnou lopatkou v lese a na lúkach, možno o niečo viac behajú hore-dole aj po útvare. Podobne som to vnímal aj ja. Ostatné posádky spolu s „bigošmi“ prechádzali takým istým vševojskovým výcvikom ako aj my. Nasadiť si protichemický oblek s maskou, strieľať, pochodovať.

„Plížením, plazením vpred!“ Aj tak by sa dal výcvik pomenovať, ale presúvať sa dá i klukatým behom, prískokmi, možno kotrmelcom, ak to veliteľ chce. Základy vševojskovej taktiky sme trénovali na blízkom poľnom cvičisku, kde sme po lese kopali okopy hlboké na výšku lopatky. Zatiaľ nič z prieskumnej taktiky – to nás čakalo po prísaha, ale urobiť dobrý okop je umením. ... keď sme pri okopoch, prišlo mi na um... Raz, počas hĺbenia, som sa stavil s kamarátom o sto korún, že zjem-nezjem dážďovku. Vyhral som, ale tváril sa, že peniaze som si zaslúžil. V prírode sa dá zjesť čokoľvek. Červy, dážďovky sú bohaté na minerály a bielkoviny. Nie sú práve delikatesou, ale ak človek trpí hladom, nekladie si veľa otázok. Ja som hladom netrpel, ale ani nepocítoval zábrany to skúsiť. Nik nevie, kedy sa to môže hodiť. Napokon, už o niečo neskôr mi to v kurze prežitia pomáhalo.

Výcvik v teréne pred prísahou trval iba dva dni. Mali sme do-

kázať, že sme základnú bojovú činnosť zvládli a že s prilbou na hlave a maskou pri boku dokážeme prebehnúť s pokrikom „hurááá“ na druhú stranu lúky a zneškodniť imaginárneho nepriateľa s bodákom na zbrani. Potrava pre guľomet. Asi tak nejako som videl bežiacu pechotu v útoku.

Beh bol náš každodenný chlebiček. Po útvare sme sa presúvali iba v pokluse. Do jedálne aj z nej, z výcvikových miestností a na miesta poradových cvičení. Ako sa tradovalo pri zlúčených prisáhach po mesiaci základného výcviku, spomedzi nastúpených útvarov stále najhoršie pochodovali výsadbári. „Poradovke“ a pochodu v tvare sme sa začali seriózne venovať len zopár dní pred prisahou – a na prekvapenie všetkých sme to celkom zvládli, respektíve aspoň veľmi nepokazili. Červený baret nám na ceremóniu prepožičali, ale hneď po prisaha sme ho museli vrátiť.

Na jednu vec zo základného výcviku si stále spomínam. Spal som tým najhlbším spánkom. Noc ubehla rýchlo, akoby trvala minútu. Keď odpískali večierku o desiatej, ešte hodinu sme sa dívali z okna a rozprávali, vypaľovali zobák, aby sme si vychutnali oddych. Na izbách prísne zakázali fajčiť. Vykláňali sme sa z okna čo najviac, aby nebolo dnu nič cítiť. Bolo to naše zakázané ovocie. Rebélia. Spal som na poschodovej posteli, Jojo podo mnou. On, ja aj Spejbl sme ako jediní holdovali nikotínu a nechcelo sa nám utekať dole na fajčiarku, navyše po desiatej večer sme ani nesmeli. Matej, Tomáš z Bratislavy aj Stalone, svalnatý hokejista, sa na nás chechtali, keď videli, ako diskrétno sa striedame pri ohorku, až kým nehorel filter. Po cigarete sme zaliezli do spacích vakov a o minútu nato začínal opäť nový deň.

Vyrastal som v prostredí, kde si medzi tínedžermi každý hľadal svoje miesto. Na ulici vyhráva postavenie v skupine, boj o ego. Tak to medzi chalanmi chodí, aj keď dnes žijeme v porytierskej dobe a o česť sa už nebojuje. Nevyšiel som z rodiny, ktorá sa mala „stále dobre“, za každého počasia, za každej vlády. Rodičia patrili stále k tým poctivým a chodníček mi nevyšliapali. Vychovali ma,

to áno. Ale neurčovali mi smer prostredníctvom známostí. Pravdepodobne by som im aj tak protirečil. Pokiaľ som s ťažkosťami študoval, rešpektoval som pravidlá hry v rodičovskom dome, ale je pravda, že niekedy som hral falošnými kartami. Chodil som poza školu, používal malé klamstvá, zopár nocí preflákal. Až do sedemnástich, keď som začal občas boxovať, ma radili viac k chudým trpaslíkom. Aby som čelil podceňovaniu a sporadickému posmievaniu, nahrádzal som prejav krikom a agresívnym správaním. Nebudem to teraz nazývať obranou, skutočne som skôr zakrýval komplexy, ale zmenilo sa to. Najprv som sa počas jedného leta vyťahol a stal sa zo mňa chudý dlháň. S trochou športu mi potom zdravo stúplo sebavedomie a vykašľal som sa na komplexy. Ostal mi len pocit, že chcem všetkým dokázať, že niečo viem, že sa na niečo hodím. Za boxerský talent ma nepovažovali ani tréneri, ani ja sám, ale určite som si vedel predstaviť, že budem nosiť červený baret. S tým som narukoval. Nové prostredie prinieslo aj nových ľudí a chudá postava mi ani tam neľahčovala zaradiť sa do kolektívu vojakov.

Ešte v prijímači som sa pobil. Súperom mi bol chalan zo Zázrivej. Bežne sa nestávalo, aby vojaci z prijímača vyšli von na vychádzku a dali si pritom pivo. Nás si vzal pod krídla poddôstojník ■ prieskumnej roty Števo, ktorý nás mal počas dňa na starosti. Pišta – ako ho volali – bol jedným z najlepších vojakov, akých som kedy poznal. Profesionál v práci, spravodlivý k podriadeným, srdcom dobráčisko. Ukázal nám mesto, aby sme sa v prípade potreby vedeli zorientovať, a tiež, čo kde je. Zobral nás aj do jednej z krčmičiek na jedno-dve chladené pivká. Ako to býva, našli sa takí, ktorí vypili viac, čo by napokon vôbec neprekážalo, nebyť neskoršej situácie. Keď sme sa vrátili na rotu, mali sme zaľahnúť. Hneď ako Pišta odišiel, začala jedna izba vyhadzovať matrace na chodbu a hulákať. Celé sa to zvrtilo na tom, že sme nechceli, aby sa zistilo, že nás Števo vzal z dobrej vôle aj na pivo a teraz mal mať problém pre alkohol vo výcvikovejrote. Polovica výcvikovky

vyšla na chodbu a priplietla sa k incidentu. Stalone, Matej a ja sme sa pokúsili chalanov presvedčiť, aby šli spať. Netrvalo dlho a vyhrotilo sa to do obojstranného vyhrážania. Hneď ako som sa ozval, všimol som si istý dôverne známy pohľad. „Čo mi ty ,suchtar‘ budeš rozkazovať, čo mám robiť?“ zaťal päsťe Zázrivčan a zaťal som aj ja. Neublížili sme si vážne, odtiahli nás skôr, ako sme to stihli urobiť. Neskôr som sa chcel aj ospravedlniť, ale dopadlo to rovnako, zase sa spustila mela. Druhý deň po bitke sa Števo pýtal, čo sa stalo. Nepovedal som mu nič, nebolo čo. Ako jeden termín nástupu sme mali držať spolu. Hlavne keď šlo o problém. Dnes to znie ako žabomyší spor, ale vtedy sme si obaja narobili okolo seba neprajníkov, prikláňajúcich sa na jednu alebo druhú stranu, východ a západ. Až do konca služby sme si to nevyšvetlili. Zázrivčan prešiel po prijímači na zabezpečovaciu rotu a skoro vôbec sme sa nestretávali. Bolo to tak lepšie.

Po prísaha nasledoval víkendový „opušťák“. Doma to bolo krátke a, pravdupovediac, neprekážalo mi to. Rok po škole mi bol pridlhý na to, aby sa mi to nezunovalo. Konečne sa to niekam uberalo, čo ma tešilo. Po „opušťáku“, už vo vnútri útvaru, smerom na výcvikovú rotu, ma zastavila skupina starších „čísel“ a pýtali sa neveriacky, či som tomu chalanovi zo Zázrivej naložil ja. Informácie sa šírili rýchlo a boli prehnané. Vlastne ako vždy, keď sa niečo zomelie.

Šestnásť z nás nastupovalo na nasledujúce dva mesiace na poddôstojnícku školu, kde sa z najlepších ôsmich mali stať poddôstojníci vo funkciách ostreľovačov a pyrotechnikov. Ďalší štyria absolvovali spojársky kurz a mali doplniť bojovú rotu neskôr. Ostatní z poddôstojníckej školy dostali pozície ako zdravotníci a rádiolokátori. Ostávali sme bývať na ‚výcvikovke‘. Takto nás prišlo na ‚bojovku‘ dvadsať. Zvyšok zo začiatkových päťdesiatich narukovaných prerozdelení na zabezpečovacie rotu. Kuchári, pracovníci v skladoch, zabezpečenie pohonných hmôt, šoféri a osád-

ka ošetrovne. Rota sa delila na viaceré skupiny. Každá prieskumná skupina mala päť vojakov základnej vojenskej služby, zvyšok tvorili profesionáli.

V poddôstojníckej škole nahradili veliteľov z prijímača noví, ktorí mali na starosti iba výcvik poddôstojníkov a nič iné. Nadrotmajster s nami cvičil od rána do večera, akoby frčal na káve zaliatej *Redbullom*. V učebni sa nám zatvárali oči od únavy, oveľa radšej som mal dni v lese s taktickým námetom. Po zamaskovaní sme križovali les a otvorené priestranstvá v skupine, dôraz sa kládol na ručné signály, ich podávanie od jedného k druhému a čo najtichší prechod terénom. Robili sme to dovtedy, kým sa nám to nedostalo do krvi. Cez deň aj v noci, dookola, povel za povelom. Počas prechodu sme sa striedali na pozícii pátrača. Kráčal ako prvý v skupine a monitoroval priestor pred sebou. Ako prvý zadával signál, ak sa mu niečo nezdalo. Tu mohol byť protivník v úkryte za stromom, tam zas pasca, pretože terén to umožňoval. On volil smer a cestu tak, aby skupinu prieskumníkov nikto nenastreliť.

Čo robiť v prípade nastrelenia, sme sa zas učili neskôr, spolu s ústupovým manévrom vo vnútri lesa aj v odkrytom priestore. Chlap predom mnou ukázal päsť, ja som signál zopakoval ďalšiemu za mnou – celá skupina sme v tom momente „zmrzli“. Až kým sme z rúk neprečítali ďalší signál ‚vpred‘, ostávali sme v pozícii bez pohnutia. A takto prešli hodiny a hodiny trpezlivého čupenia, kontroly priestoru a opätovného pokračovania v ceste. Nastrelenie prichádzalo aj v noci, zväčša na našu kruhovú obranu niekto hodil cvičný granát. Oheň sa pri prieskume neudržiaval, takže hliadka sedela potme a sledovala potichu tmavý les. Činnosť po výbuchu granátu nemala ďaleko od paniky, aj keď veliteľia skupín už dobre vedeli, ako nás zorganizovať a odpútať sa z ohrozeného priestoru.

Každé cvičenie som rád porovnával so skúsenosťami z lesa, ešte z čias, keď som dospieval. Pred nástupom na vojnu sme do lesa chodili veľmi radi. Všetci kamaráti. Hrali sme sa na vojakov, samozrejme, vo všetkej serióznosti, vyobliekaní v maskáčoch